

pers.

Classificatie	Voorrangsaanduiding YLEDEN	Datum 24.3.97	Correspondentienummer Dg7000824
---------------	--------------------------------------	-------------------------	---

Ministerie onderdeel Ministerie van Defensie	Uitgaand stuk (invullen door secretarie)		
	getypt door	gecoll. door	
	verzendsdatum 24.3.97	verzonden door ym	

Bezoekadres

Doorkiesnummer	☐ Blauwe brief	☐ Brief	☐ Nota
	☐ Telegram	☐ Telex	☐ Kladd + net

Onderwerp
Kamerwag en leden Zillen en de Vloop Scheffer bekr Gukavac

Aan
**de Voorzitter II Kamer der Staten Generaal
Plein 2
'- Gravenhage**

Mede te zenden bijlagen

Aantal

Aanwijzingen voor de secretarie

**nie Dg700031g d.d. 5/2/97
nie Vg700024u d.d. 4/2/97**

Te zenden afschriften

ex. van : **SC**

ex. van : **Mun**

ex. van : **Sten**

ex. van : **BLS**

ex. van : **D&P**

ex. van : **DAB**

ex. van : **DV**

ex. van : **CDS**

Steller

Toestel	Datum	Paraaf
---------	-------	--------

Vervolg- en medeparafen vooraf

Dienstonderdeel	Ontv.	Verz.	Paraaf
-----------------	-------	-------	--------

Steller

Eindparaaf

Afgedane stukken

Overgelegde dossiers

Arrestatie paraaf

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

318

Vragen van de leden **Hillen** en **De Hoop Scheffer** (beiden CDA) over *het verblijf van Dutchbat in de petrochemische fabriek in Lukavac*. (Ingezonden 7 maart 1997)

1

Was ten tijde van de stationering van Dutchbat in de petrochemische fabriek van Lukavac bekend, dat de Noren deze locatie hadden geweigerd in verband met vervuiling van het terrein?

2

Is met Noorwegen contact opgenomen over de exacte omvang van ernst van de vervuiling? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Jimelich Meijling** (Defensie). (Ontvangen 25 maart 1997)

1 en 2

In april 1994, toen het Support Command van Dutchbat al in Lukavac gelegerd was, heeft een verkenningsseenheid van het Nordic battallion rondom Tuzla verschillende locaties voor de stationering van dat bataljon bezocht. Daarbij heeft zij ook de geschiktheid van een deel van de cokesfabriek «Boris Cidric» in Lukavac onderzocht.

Volgens het Noorse ministerie van Defensie in Oslo heeft men destijds om een aantal redenen van deze locatie afgezien. In de eerste plaats

gaf de sectorcommandant van UNPROFOR, omdat het Nordic battallion beschikte over een helikopter-detachement, de voorkeur aan een locatie dicht bij de luchthaven van Tuzla (Lukavac ligt twintig kilometer ten noordwesten van Tuzla). In de tweede plaats bleek de locatie bij de cokesfabriek te klein. Vooral om deze twee redenen viel de fabriekslocatie af. De aanwezigheid van een grote hoeveelheid vuilnis en puin alsmede van steenkolengruis leek de locatie volgens de Noren eveneens minder geschikt te maken. Zij was echter niet doorslaggevend. Het Nordic battallion heeft, voor zover bij het Noorse ministerie van Defensie bekend, geen onderzoek verricht naar de aard en omvang van de vervuiling.

De Koninklijke landmacht had in maart 1994, één maand voor het bezoek van de verkenningsseenheid, al een onderzoek laten verrichten naar de vervuiling van het fabrieksterrein. De analyse van de bodemonsters gaf geen aanleiding tot extra maatregelen ten behoeve van de gezondheid en de veiligheid van het personeel, ondanks de aanwezigheid van beperkte concentraties schadelijke stoffen.

Lees vul speed
heden uit!

KAMERVragen

Bureau Secretaris-Generaal
Kamer A 15 - Toestel 87601

per koerier
DRINGEND

D97000673

Vragen van : Hillen, De Hoop Scheffer (CDA)
d.d.: 10 maart 1997
aan : de Minister van Defensie
over: het verblijf van Dutchbat in de petrochemische fabriek in Lukavac

Het concept-antwoord moet uiterlijk 14/3 bij de CDS(HPPA) worden bezorgd.	Datum/Paraaf	Opmerkingen
5152 1. Ter behandeling aan: BLS Naam en telefoonnummer steller(s)/contactperso(o)nen: operationele staf maj de Zwart 60634	w.g. 12/30	
w.v.d. 2. Chef Defensiestaf DCBC maj Dieteren 08789	19/3	
2a DGP 3. Directeur Voorlichting (H118)	20/3 24/3	
4. Directeur Algemene Beleidszaken (A19)	24/3	
5. Bureau Secretaris-Generaal (kamer A15)		
6. Secretaris-Generaal	24/3	
7. Minister	24/3	
8. Staatssecretaris	24/3	
9. Bureau Secretaris-Generaal (Kamer A15) (Verzending)	24/3	Kabinet Minister Inzake 240397
		10. 396

ANP235 3 BIN 215 Ministerie DEF
ANP Pers Support;

ANP Pers Support: Presentatie resultaten gezondheidsonderzoek

Dit is een origineel persbericht.
Niet het ANP, maar de afzender van dit bericht is verantwoordelijk voor de inhoud.

DV/PM03/99 Den Haag, 22 februari 1999

De bevelhebber der landstrijdkrachten, luitenant-generaal [REDACTED], neemt woensdag (24 februari) in Den Haag de resultaten in ontvangst van de onderzoeken naar gezondheidsklachten van voormalig UNPROFOR- militairen. De onderzoeken richtten zich op de militairen die in de periode 1994 - 1995, als deelnemers aan de UNPROFOR vredesmissie in Bosni-Herzegovina, verbleven in Lukavac, Santici of Busovaca.

De gezondheidsproblemen van de (ex-)militairen zouden met name verband houden met hun verblijf op het terrein van een voormalige cokesfabriek in Lukavac. Op het bewuste terrein was sprake van milieuverontreiniging. Defensie besloot hierop in augustus 1997 tot [REDACTED]ader onderzoek.

De onderzoeken zijn nu afgerond. Ze werden uitgevoerd door TNO Preventie en Gezondheid te Leiden, de Arbo-dienst Koninklijke Landmacht en het onderzoeksbureau DHV Milieu en Infrastructuur. Ook de onafhankelijke voorzitter van de commissie die de onderzoeken heeft begeleid, mevrouw [REDACTED], zal woensdag de bevelhebber haar bevindingen overhandigen.

De overhandiging vindt woensdag om 15.00 uur plaats in de Constant Rebecquezaal van de Prinses Julianakazerne (Thirse Schwartzestraat 15 te Den Haag). Na aanbieding van de rapporten zullen mevrouw [REDACTED], mevrouw drs. [REDACTED] (TNO Preventie en Gezondheid) en luitenant-generaal Schouten beschikbaar zijn voor de beantwoording van eventuele vragen.

Noot voor de redactie:

Vertegenwoordigers van de media die bij de overhandiging aanwezig willen zijn, kunnen zich aanmelden bij Legervoorlichting (tel. 070-3188363). Zij worden vervolgens omstreeks 14.30 op de Julianakazerne verwacht. Vanaf 13.30 uur zullen daar exemplaren van de rapporten voor de pers beschikbaar zijn.

ANP Pers Support, het ANP is niet verantwoordelijk voor de inhoud van bovenstaand bericht.

221551 feb 99

ANP219 3 BUI 98 FERSCHTMAN 899 910
RUSLAND22 LEGER; RUSLAND-LEGER-CORRUPTIE

Russische generaals veroordeeld wegens corruptie

MOSKOU (RTR) - Veertien Russische generaals zijn het afgelopen jaar

Ministerie van Defensie

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon (070) 3 18 8188
Telex 34576 MVD/GV/NL
Telefax (070) 3 18 7888

Aan:
de Voorzitter van
de Tweede Kamer
der Staten-Generaal,
Plein 2,
2511 CR 's-Gravenhage

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
7-3-1997	2969707750	D97000824	24 maart 1997

Onderwerp

Vragen van de Tweede-Kamerleden Hillen en
De Hoop Scheffer (beiden CDA) over Lukavac

Onder verwijzing naar de bovengenoemde brief bied ik u hierbij aan de antwoorden op de schriftelijke vragen van de Tweede-Kamerleden Hillen en De Hoop Scheffer.

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Drs. J.C. Gmelich Meijling

Bijlagen
1

Bezoekadres
Postbus 20701, Den Haag

Doorkiesnummer
070 3188311

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Bijlage behorende bij de brief van de Staatssecretaris van Defensie,
nr. D97000824 d.d. 24 maart 1997

Antwoorden op de vragen van de Tweede-Kamerleden Hillen en De Hoop Scheffer (beiden CDA) (2969707750)

- 1 en 2. In april 1994, toen het Support Command van Dutchbat al in Lukavac gelegerd was, heeft een verkenningsseenheid van het Nordic battallion rondom Tuzla verschillende locaties voor de stationering van dat bataljon bezocht. Daarbij heeft zij ook de geschiktheid van een deel van de cokesfabriek "Boris Cidric" in Lukavac onderzocht.

Volgens het Noorse ministerie van Defensie in Oslo heeft men destijds om een aantal redenen van deze locatie afgezien. In de eerste plaats gaf de sectorcommandant van UNPROFOR, omdat het Nordic battallion beschikte over een helikopter-detachement, de voorkeur aan een locatie dicht bij de luchthaven van Tuzla (Lukavac ligt twintig kilometer ten noordwesten van Tuzla). In de tweede plaats bleek de locatie bij de cokesfabriek te klein. Vooral om deze twee redenen viel de fabriekslocatie af. De aanwezigheid van een grote hoeveelheid vuilnis en puin alsmede van steenkolengruis leek de locatie volgens de Noren eveneens minder geschikt te maken. Zij was echter niet doorslaggevend. Het Nordic battallion heeft, voor zover bij het Noorse ministerie van Defensie bekend, geen onderzoek verricht naar de aard en omvang van de vervuiling.

De Koninklijke landmacht had in maart 1994, één maand voor het bezoek van de verkenningsseenheid, al een onderzoek laten verrichten naar de vervuiling van het fabrieksterrein. De analyse van de bodemonsters gaf geen aanleiding tot extra maatregelen ten behoeve van de gezondheid en de veiligheid van het personeel, ondanks de aanwezigheid van beperkte concentraties schadelijke stoffen.

's-Gravenhage, 10 maart 1997

Aan de minister van Defensie

Kenmerk: 2969707750

Namens de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heb ik de eer u mede te delen dat door de leden Hillen en De Hoop Scheffer vragen overeenkomstig artikel 134 van het Reglement van Orde zijn ingediend.

Ik verzoek u de vragen binnen drie weken te beantwoorden. Mocht u hiertoe niet in staat zijn, dan dient u dit onder opgave van redenen aan de Voorzitter te laten weten.

Indien de vragen niet binnen zes weken zijn beantwoord komen ze tijdens het mondelinge vragenuur van dinsdag 22 april 1997 aan de orde.

De tekst van de artikelen 134 en 135 van het Reglement van Orde, met betrekking tot schriftelijke vragen, is aan ommezijde van deze brief afgedrukt.

DEFENSIE - SG/SDI
10 MAART 1997
Corr. nr.: D005/97
S.V.: D94000673
i.b.b.:

De griffier van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal,

voor deze,

mw.
griffie Tweede Kamer
der Staten-Generaal
070-3182241

Verzoek bij beantwoording datum, kenmerk en onderwerp te vermelden.

Indienen
schriftelijke
vragen

Artikel 134.

1. Het lid dat schriftelijke vragen wil stellen aan een of meer ministers dient deze vragen bij de Voorzitter in. De vragen dienen kort en duidelijk geformuleerd te zijn.

2. De Voorzitter zendt de vragen aan de desbetreffende minister, tenzij bij hem wegens vorm of inhoud van de vragen daartegen overwegend bezwaar bestaat. De doorgezonden vragen brengt de Voorzitter ter kennis van de leden en worden door hem openbaar gemaakt.

Beantwoording
schriftelijke
vragen

Artikel 135.

1. Indien de minister niet in staat is de vragen binnen drie weken te beantwoorden, laat hij dit de Voorzitter onder opgave van redenen weten.

2. Indien de vragen niet binnen zes weken zijn beantwoord, worden ze aan het begin van het eerstvolgende mondelinge vragenuur gesteld. De vragensteller kan toestaan dat hiervan wordt afgeweken.

3. De minister kan aan de Voorzitter te kennen geven dat hij een vraag niet schriftelijk maar mondeling wil beantwoorden. De vraag wordt dan beantwoord tijdens het eerstvolgende mondelinge vragenuur.

4. De vragen worden met de schriftelijke antwoorden opgenomen in het Aanhangsel van de Handelingen.

Mondelinge
beantwoording

Aanhangsel
Handelingen

Interne toelichting

Dossiernummer

Onderwerp

Lukavac

In overleg met de DGP en de Defensiestaf zijn bijgaande ontwerp-antwoorden van de operationele staf van de Koninklijke landmacht bijgesteld. Dit naar aanleiding van navraag bij het Noorse ministerie van Defensie. Uit de contacten met het Noorse ministerie van Defensie blijkt ook dat het actualiteitentelevisieprogramma Netwerk navraag heeft gedaan. Het betreft de NCRV-editie van dit programma dat hedenavond en woensdagavond uitzending heeft. Met het oog daarop dring ik aan op zo spoedig mogelijke beantwoording, d.w.z. nog heden.

Ik heb de opsteller van de concept-antwoorden over het bovenstaande ingelicht. Hij kan zich in de nieuwe ontwerpen vinden. Aan het besluit van de leiding van Nordic battalion om niet naar Lukavac te gaan lagen geen financiële overwegingen ten grondslag.

drs. [redacted]
plv. directeur voorlichting

[redacted]

24/3
9.35 ww

**HEADQUARTERS DEFENCE
COMMAND NORWAY
PRESS AND INFORMATION DIVISION
OSLO MIL/HUSEBY, 0016 OSLO
TEL: + (47) 23098236, FAX + (47) 23097166**

TELEFAX

TO :Defence Headquarters, The Netherlands
Attn :Chief, Press and Information Department
FROM :Brigadier [REDACTED]
DATE :032197

PAGE 1 OF 4 PAGES TO FAXNO: 00 3170 31 88437

SUBJECT: The factorysite Boris Kidric in Lucavac

With reference to telefax message, Network Television as of 17. of March, you will find answers to the questions listed below.

Q: Did the Norwegians indeed consider the factory Boris Kidric in Lucavac as a possible location for the Norwegian troops?

A: In April 1994 preparations to establish the Norwegian Logistic Battalion/UNPROFOR's infrastructure was ongoing. An advanced party and recce-group was already working in the Tuzla region, assessing potential areas for locating the battalion with all elements and supplies. Boris Kidris was initially, because of its infrastructure, considered as one option. Being met by the existing conditions in Boris Kidric, the recce-group at an early stage considered the factorysite as unsuitable, mainly because:

- a. Commander Sector North East/UNPROFOR wanted NORLOGBN deployed to Tuzla Air Base (TAB).**
- b. At that time the available space at the factorysite Boris Kidric was considered too small and insufficient for the requirements of NORLOGBN.**

c. The area was very polluted (garbage).

d. The main area was heavily covered by cokedust from the old cokework.

The Lucavac area, mainly for reason a and b, was therefore excluded as an alternative, as the facilities in TAB were adapted to the needs of the NORLOGBN.

Q: Are there any official documents with the decision regarding the factorysite?

A: As far as we have been able to find out there is no Norwegian documentation available, describing the conditions in Lucavac.

Q: Who was commander of the Norwegian battalion in 1994 at the Blue Factory?

A: At Blue Factory we have had the Norwegian Medical Coy as an independant unit until the establishment of NORLOGBN in August 1994. From then on NORMEDCOY became a part of NORLOGBN, but still located at Blue Factory.

Chief MEDCOY: Lt. [REDACTED], Thor (Blue Factory from Sept. 93).

Chief NORLOGBN: Col. [REDACTED], Arve (TAB from Aug. 94).

Q: Where there any test done at the factorysite and if so are the results still available?

A: To our knowledge, NORLOGBN never carried out any measurements concerning chemical pollution in that area.

As NORLOGBN is disbanded and all personnel and equipment are back in Norway, some time is needed to verify everything 100%. We shall make further inquiries, and if we find new information we will notify you.

Sincerely

[REDACTED]
Brigadier
Chief Press and Information Division

Copy: Royal Netherlands Embassy, Defence Attache

██████████
Network Television
Hilversum
The Netherlands
00-31-35-6719603 (fax)
00-31-35-6719106 (tel)

To: Colonel ██████████
Spokesperson
Central command
Ministry of Defense

Hilversum, 17-th march 1997

Dear Mr. ██████████,

This fax is regarding our telephoneconversation last friday. Hereby some more information.

From January 1994 to June 1995 the Dutch Logistic Battalion was located at the former cokesfactory Boris Kidric in Lukavac Bosnia. Since then many soldiers who were stationed at the factorysite have developed healthproblems. Chemical pollution at the site is considered one of the reasons for the healthproblems.

Several highranking Dutch officers told us that the Norwegian Army also considered the cokesfactory as a possible location to deploy the Norwegian Battalion in the end of 1993 or beginning of 1994. De Norwegians decided NOT to use the factory in Lukavac because of possible pollution.

The Dutch Army decided to use the site however in spite the doubts about the general conditions.

We are making a story now for Dutch Television about the Dutch soldiers at Lukavac. I hope you can help us with the following questions:

- Did the Norwegians indeed consider the factory Boris Kidric in Lukavac as a possible location for the Norwegian troops?
- Are there any official documents with the decisions regarding the factorysite?

- Who was commander of the Norwegian battalion in 1994 at the blue factory?
- Were there any tests done at the factory site and if so are the results still available.

I understand that you are very busy, but I would very much appreciate if you could help us.

Please send any information to faxnumber 00-31-35-6719603 or telephone me at 00-31-35-6719601 or at home 00-31-33-4953357.

yours, sincerely,

NCRV-Netwerk

Ministerie van Defensie

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon (070) 3 18 8188
Telex 34576 MVD/GV/NL
Telefax (070) 3 18 7888

Aan:
de Voorzitter van
de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR 's-Gravenhage

Uw brief

Uw kenmerk

Ons nummer

Datum

V97000244

4 maart 1997

Onderwerp

Inventariserend onderzoek Lukavac

Verwijzend naar mijn antwoorden op de vragen van de Tweede Kamerleden Hillen en De Hoop Scheffer (D 97000319), aangaande gezondheidsklachten bij militairen die op de voormalige cokes-fabriek "Boris Cidric" gelegerd zijn geweest bericht ik U het volgende.

Met een globale, open vragenlijst aan 1187 militairen van de Koninklijke landmacht en vier personeelsleden van de Koninklijke marechaussee, is op 31 januari jl. een inventariserend onderzoek gestart om vast te kunnen stellen hoeveel militairen gezondheidsklachten hebben. De sluitingsdatum van deze enquête was 22 februari jl. Zo'n zestig procent van de geënquêteerden heeft geantwoord. 238 militairen hebben aangegeven op dit moment nog gezondheidsklachten te hebben. Aan de resterende veertig procent wordt een rappelbrief gestuurd. Eveneens is een centraal meldpunt ingericht, waar de naar Lukavac uitgezonden militairen meer informatie kunnen inwinnen en voor consult verwezen kunnen worden naar speciaal hiervoor geselecteerde artsen. Twintig militairen hebben van dit meldpunt gebruik gemaakt om informatie over de procedure in te winnen.

De militairen die aangegeven hebben dat zij nog altijd klachten hebben, zullen, voor zover zij daar geen bezwaar tegen hebben, worden uitgenodigd voor vervolgonderzoek, opdat vastgesteld kan worden van welke aard en intensiteit hun klachten precies zijn en of op enigerlei wijze een relatie gelegd kan worden met hun uitzending naar Lukavac. Zodra dit onderzoek is afgerond zal ik U hiervan op de hoogte stellen.

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Drs. J.C. Gmelich Meijling

1097000319 d.d. 5/2/97
1097000824 d.d. 24/3/97

Bijlagen

Bezoekadres

Doorkiesnummer

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

621

Vragen van de leden **Hillen** en **De Hoop Scheffer** (beiden CDA) over *gezondheidsklachten bij Dutchbat-militairen*. (Ingezonden 10 januari 1997)

1

Kent u de berichten, als zouden voormalig Dutchbat-militairen problemen hebben met hun gezondheid?^{1, 2}

2

Hoeveel gevallen betreft het?

3

Bestaat er inzicht in de oorzaken van de klachten? Is dan wel wordt hier onderzoek naar gedaan?

4

Is er enige relatie met het verblijf van Dutchbat indertijd in de cokes-fabriek in Lukavac?

5

Wilt u de Kamer op de hoogte houden van de ontwikkelingen betreffende de gezondheidstoestand van de voormalige Dutchbatters?

¹ De Volkskrant 8 januari 1997.

² Januari-nummer Oplinie, blad van de AFMP.

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Gmelich Meijling** (Defensie). (Ontvangen 5 februari 1997)

1

Ja.

2 en 3

Om de aard en omvang van de klachten te bepalen zal de Koninklijke Landmacht op korte termijn een inventariserend onderzoek verrichten onder alle militairen die op de bewuste locatie gelegerd zijn geweest. Met dat onderzoek kan inzicht worden verkregen in de omvang en de mogelijke oorzaken van de klachten.

4

Na vaststelling van de aard en omvang van de klachten kan in overleg met deskundigen worden bezien of en zo ja, op welke wijze mogelijke relaties kunnen worden vastgesteld tussen de klachten en de legering in de voormalige cokes-fabriek, «Boris Cidric».

5

Ja.